

HE 42/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n sekä arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lakia huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä arvonlisäverolakia.

Huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 §:ään täsmennettäisiin huoltovarmuusrahaston materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan liittyviä liiketoimia. Lisäksi lakiin tehtäisiin muutama tekninen korjaus.

Arvonlisäverolain 7 §:ään lisättäisiin huoltovarmuusrahasto, jotta huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta materiaaliseen varautumiseen liittyvästä toiminnasta. Samalla säännöksestä poistettaisiin Huoltovarmuuskeskus, joka valtion virastoksi muuttamisen jälkeen katsotaan arvonlisäverotuksessa osaksi valtiota.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi	4
2.1 Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston arvonlisäverovelvollisuus	4
3 Ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	5
3.1 Huoltovarmuuslaki	5
3.2 Arvonlisäverolaki	5
4 Esityksen pääasialliset vaikutukset	6
4.1 Vaikutukset valtion talousarvioon	6
5 Lausuntopalaute	6
6 Säännöskohtaiset perustelut	7
6.1 Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta	7
6.2 Arvonlisäverolaki	7
7 Voimaantulo	8
8 Toimeenpano ja seuranta	8
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	8
LAKIEHDOTUKSET	10
1. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	10
2. Laki arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta	11
LIITE	12
RINNAKKAISTEKSTIT	12
1. Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta	12
2. Laki arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta	13

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen (HE 145/2025 vp) huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (jäljempänä *huoltovarmuuslaki*) 16.12.2025. Laki vahvistettiin 30.1.2026 (107/2026) ja se tulee voimaan 1.4.2026.

Lain tavoitteena on perustaa virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus, mikä vastaa paremmin muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä selkeyttää Huoltovarmuuskeskuksen viranomaisasemaa. Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät säädetään huoltovarmuuslaissa nykyistä selkeämmin lain tasolla sen varmistamiseksi, että sääntely täyttää perustuslaissa säädetty vaatimukset. Samalla Huoltovarmuuskeskuksen hallintomallia uudistetaan vastaamaan paremmin valtion virastomallia.

Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuustoimenpiteiden rahoitusmalli uudistetaan siten, että virastona toimivan Huoltovarmuuskeskuksen henkilöstö- ja toimintakulut sekä viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen sektori- ja poolitoiminnan kulut rahoitetaan valtion talousarviosta.

Valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto (jäljempänä *rahasto*) säilytetään ja siihen tuloutetaan edelleen huoltovarmuusmaksu. Rahastosta maksetaan laissa erikseen määritellyt huoltovarmuustoimenpiteet. Huoltovarmuusrahaston tehtäviä ei laajenneta, vaan laissa määritellään entistä tarkemmin, mihin toimenpiteisiin rahaston varoja voidaan käyttää.

Huoltovarmuuskeskuksella ja rahastolla on erillisen kirjanpidot 1.4.2026 lähtien, koska rahasto on perustuslain 87 §:n (731/1999) mukainen valtion talousarviotalouden ulkopuolinen rahasto ja Huoltovarmuuskeskus talousarviotalouteen kuuluva huoltovarmuuslaissa määritelty virasto. Huoltovarmuuskeskuksen rahoitus tulee talousarviotalouden määrärahamomentilta, ja rahaston rahoitus nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) nojalla kannettavalla huoltovarmuusmaksulla. Rahaston ja Huoltovarmuuskeskuksen rahoituslähteet ovat siten erilaiset.

1.4.2026 voimaan tulevan huoltovarmuuslain 14 §:n mukaan Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto. Huoltovarmuuslain 15 § mukaan Huoltovarmuuskeskus vastaa myös rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto tarkastaisi sekä Huoltovarmuuskeskuksen että rahaston kirjanpidon. Rahasto ei ole valtion talousarvion ulkopuolisena rahastona itsenäinen oikeushenkilö, vaan se on Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa. Huoltovarmuuskeskus vastaa rahaston hallinnosta huoltovarmuuslaissa säädetyn mukaisesti. Rahastolla ei ole omia työntekijöitä, vaan viraston virkamiehet tekevät tarvittavat toimenpiteet rahaston lukuun, kuten esimerkiksi varastojen kierrätykseen liittyvät toimenpiteet, kauppatoimet ja tarvittavien sopimusten valmistelu.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen niiden arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua verovelvollisuusasemaa olisi myös tarpeen tarkistaa.

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [TEM013:00/2026](https://www.tilastokeskus.fi/tutkimukset/tem013/00/2026/).

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston arvonlisäverovelvollisuus

Huoltovarmuuskeskuksen toiminnasta ja tehtävistä säädetään huoltovarmuuslaissa. Huoltovarmuuskeskuksen tehtäväksi on säädetty 1.4.2026 voimaan tulevan huoltovarmuuslain 5 §:ssä muun muassa ylläpitää valtion varmuusvarastoissa materiaaleja, jotka ovat välttämättömiä huoltovarmuuden turvaamiseksi ja Suomea sitovien kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi sekä toteuttaa varmuusvarastointiin liittyvä suunnittelu, varastojen hallinnointi, kauppatoimet, hallinto ja valvonta, sekä hoitaa muualla lainsäädännössä Huoltovarmuuskeskukselle säädetty tehtävät. Nämä tehtävät rahoitettaisiin lain 14 §:n 2 momentin nojalla Huoltovarmuusrahastosta. Huoltovarmuuskeskus tekisi 5 §:ssä yksilöidyt materiaalisien varautumisen liiketoimet rahaston lukuun, koska rahastolla ei ole omia työntekijöitä.

1.4.2026 voimaan tulevan huoltovarmuuslain 14 §:ssä todetaan, että rahastosta katetaan materiaalisien varautumisen kustannukset ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä rahastosta katettavaksi säädetty korvaukset. Rahastosta voidaan lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä sekä muita kuin materiaalisien varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia. Säännöksessä todetaan myös, että rahaston pääoman muodostavat sekä materiaalisien varautumisen edellyttämä että muu huoltovarmuuden kannalta välttämätön kiinteä ja irtain omaisuus, varmuusvarastoissa olevat tavarat sekä sijoittamattomat varat. Varmuusvarastoitujen tavaroiden luovutuksessa syntynyt voitto tai tappio on otettava huomioon rahaston pääoman muutoksena.

Materiaalisella varautumisella tarkoitetaan esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta kriittisten tavaroiden varmuusvarastointia. Tällaisia tavaroita ovat muun muassa öljy, nestemäinen kaasu, erilaiset viljat sekä lääkkeet. Varmuusvarastoissa olevien tavaroiden on täytettävä tietyt ennalta asetetut säilyvyys- ja päiväysehdot. Materiaalisien huoltovarmuuden turvaamiseksi hankittavat varmuusvarastoitavat tavarat edellyttävät aina kiertoa. Siinä vaiheessa, kun varmuusvarastoitujen tavaroiden säilyvyys- ja päiväysehdot ovat päättymässä, varastoitujen tavaroiden varmuustaso ylläpidetään liiketoimin. Lisäksi liiketoimia liittyy kiinteistöjen, maalueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon. Materiaalisien varautumisen varastot ja sekä materiaalisien varautumisen edellä mainitut omaisuuserät merkitään huoltovarmuuslain 30 §:n perusteella 1.4.2026 lukien rahaston taseeseen.

Arvonlisäverolain (1501/1993) 7 §:n 1 momentin mukaan valtion liikelaitokset, Huoltovarmuuskeskus, maatalouden interventiorahasto, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta erikseen verovelvollisia. Pykälän 2 momentin mukaan, mitä jäljempänä säädetään valtiosta, ei sovelleta 1 momentissa tarkoitettuihin laitoksiin.

Lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa suoritetaan liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavarantoimituksesta ja palvelun myynnistä. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtio on verovelvollinen 1 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta. Valtio on arvonlisäverolain 1 §:n perusteella yleisesti arvonlisäverovelvollinen liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavarantoimituksesta ja palvelujen myynnistä. Tätä koskeva nimenomainen säännös on selkeyden vuoksi sisällytetty lain 6 §:ään. Viranomaistoimintaa ei pidetä liiketoiminnan muodossa tapahtuvana.

Valtio on hallinnollisista syistä verovelvollinen yhtenä yksikkönä. Valtion laitos ei siten pääsääntöisesti ole verovelvollinen toiselle valtion laitokselle tapahtuvasta myynnistä, vaan myyntiä pidetään verovelvollisen sisäisenä toimituksena. Arvonlisäverolain 7 §:ssä luetellaan ne valtion liikelaitokset ja eräät niihin verrattavat laitokset, joita ei arvonlisäverotuksessa katsota valtion osaksi. Valtion liikelaitokset samoin kuin eräät niihin verrattavat muut toimijat rinnastetaan kilpailuneutraalisuussyistä yksityisiin yrityksiin. Kukin niistä on erikseen verovelvollinen. Tällaisten erikseen verovelvollisten laitosten myynteihin ja hankintoihin sovelletaan arvonlisäverolain yleisten säännösten mukaista verojärjestelmää. Tällaiset laitokset ja muut toimijat suorittavat veroa myös muille valtion viranomaisille ja laitoksille tapahtuvasta myynnistä. Vastaavasti muiden valtion viranomaisten ja laitosten on arvonlisäverotuksen yleisten sääntöjen mukaan suoritettava veroa tällaisille toimijoille tapahtuvasta myynnistä. Vähennysoikeutta koskevien säännösten perusteella tällainen erikseen verovelvollinen laitos saa vähentää verollista liiketoimintaa varten toiselta verovelvolliselta ostamastaan tavarasta tai palvelusta suoritettavan veron.

Voimassa olevan arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin sisältyvässä luettelossa mainitaan Huoltovarmuuskeskus. Huoltovarmuuskeskusta kohdellaan siten arvonlisäverotuksessa erillisenä arvonlisäverovelvollisena eikä sitä lueta valtion osaksi. Huoltovarmuuskeskuksella on ollut siten oikeus muun muassa vähentää niiden hankintojen arvonlisävero, jotka kohdistuvat Huoltovarmuuskeskuksen liiketoiminnan muodossa tapahtuvaan materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan.

3 Ehdotuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Huoltovarmuuslaki

Esityksen tavoitteena on täsmentää 1.4.2026 voimaantulevan huoltovarmuuslain 14 §:n 2 momenttia. Huoltovarmuuslain toimeenpanon ja Huoltovarmuusrahaston arvonlisäverovelvollisuuden täsmentämiseksi 1.4.2026 voimaantulevaa huoltovarmuuslakia olisi rahaston liiketoimintaperusteista liiketoimintaa sisältävien toimenpiteiden osalta täsmennettävä. Lisäksi huoltovarmuuslain 16 §:n 3 momentin 5 kohdasta poistettaisiin sanat ”rahaston hallituksen ehdottamalla tavalla”, koska rahastolla ei ole hallitusta. Säännös koskee tilinpäätöstä, kirjanpitoa ja tilintarkastusta.

Huoltovarmuusrahastosta maksetaan jatkossakin materiaalisen varautumisen kustannukset. Huoltovarmuuslain 14 § n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä säännökseen materiaaliseen varautumiseen liittyvien liiketoimintaperusteisten osto- ja myyntitoimien sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon liittyvät liiketoimet. Koska rahastolla ei ole omia työntekijöitä Huoltovarmuuskeskus tekee tarvittavat materiaalisen varautumisen liiketoimet rahaston lukuun ja ne kirjataan rahaston kirjanpitoon.

Lisäksi 14 §:n 2 momentissa käytetty ”katetaan”-verbi korvataan selkeyden vuoksi ”maksetaan”-verbillä.

3.2 Arvonlisäverolaki

Esityksen tavoitteena on muuttaa Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusrahaston verovelvollisuusasemaa arvonlisäverotuksessa. Huoltovarmuuskeskus tullaan muuttamaan huoltovarmuuslailla valtion virastoksi ja sen toimintamenot tullaan jatkossa rahoittamaan valtion talousarviosta.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitettua liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen sovellettaisi, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta. Jos huoltovarmuusrahastoa pidettäisiin erikseen verovelvollisena ja se merkittäisiin arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, huoltovarmuusrahastolla olisi oikeus vähentää verollista liiketoimintaansa varten ostamistaan tavaroista tai palveluista suoritettavat arvonlisäverot.

Vastaavasti Huoltovarmuuskeskuksen valtion virastoksi muuttamisesta johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös siitä, että Huoltovarmuuskeskus olisi erikseen arvonlisäveroverovelvollinen. Siihen sovellettaisiin siten sitä, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

4 Esityksen pääasialliset vaikutukset

4.1 Vaikutukset valtion talousarvioon

Ehdotetulla muutoksella ei lähtökohtaisesti arvioida olevan taloudellisia vaikutuksia. Huoltovarmuuskeskuksella on nykyisin oikeus vähentää niiden hankintojen arvonlisävero, jotka kohdistuvat muun muassa Huoltovarmuuskeskuksen materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan. Muutoksen jälkeen huoltovarmuusrahastolla olisi vastaava oikeus vähentää niiden hankintojen arvonlisävero, jotka kohdistuvat rahaston materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan. Muutoksen ja huoltovarmuusrahaston tekemien vähennyksen ei siten arvioida vaikuttavan arvonlisäveron kertymään.

Materiaalisen varautumisen liiketoimien määrää on vaikea ennakoida. Jos rahasto toteuttaisi esimerkiksi merkittäviä materiaalisen varautumisen hankintoja, olisi niihin sisältyvän, vähennettävän arvonlisäveron määrä merkittävä. Esimerkiksi vuoden 2025 kirjanpilotietojen mukaan liiketoiminnan palautettavan arvonlisäveron määrä oli noin 18 miljoonaa euroa.

Jos arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin ei lisättäisi säännöstä siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitettua liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, tämä voisi johtaa tarpeeseen lisäpääomittaa huoltovarmuusrahastoa valtion talousarviosta rahaston toiminta- ja maksukyvyyn ylläpitämiseksi. Arvonlisäverovelvollisena rahastolla olisi oikeus vähentää verollista liiketoimintaansa varten ostamistaan tavaroista tai palveluista suoritettavat arvonlisäverot. Vähennysoikeuden arvioidaan vähentävän tarpeita rahaston lisäpääomittamiseen talousarviosiirtoin.

5 Lausuntopalaute

Työ- ja elinkeinoministeriö järjesti 13.3.2026–20.3.2026 välisenä aikana kaikille avoimen lausuntokierroksen [lausuntopalvelu.fi:ssä](https://lausuntopalvelu.fi/ssä). Lisäksi lausunto pyydettiin erikseen valtiovarainministeriöltä, Huoltovarmuuskeskukselta, Verohallinnolta, Valtiokonttorilta, Valtiontalouden tarkastusvirastolta, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta (Palkeet), Elinkeinoelämän keskusliitolta ja Suomen Veroasiantuntijat ry:ltä. Lyhyen lausuntoajan vuoksi järjestettiin 13.3.2026 sidosryhmille myös kuulemistilaisuus ennen lausuntokierroksen aloittamista. Ehdotettujen muutosten vaikutukset ovat rajoitetut, jonka vuoksi tavanomaista lyhyempi lausuntoaika katsottiin perustelluksi, koska lain voimaantulon tavoite on erittäin kiireellinen 1.5.2026.

Lausuntopalautteessa kannatettiin yleisesti ehdotettuja muutoksia.

Valtiokonttori, Huoltovarmuuskeskus, Palkeet ja Suomen Veroasiantuntijat ry ehdottivat, että hallituksen esitykseen lisättäisiin siirtymäsäännös siten, että muutosta voitaisiin soveltaa jo 1.4.2026 lukien, vaikka laki tulee voimaan 1.5.2026. Siirtymäsäännöstä pidettiin välttämättömänä, jotta välttyttäisiin epäyhtenäiseltä ja hallinnollisesti erittäin hankalalta siirtymävaiheelta, mikä aiheuttaisi tulkinnanvaraisuutta sekä kirjanpidollisia ja verotuksellisia epäselvyyksiä. Lausuntojen perusteella esitysluonnoksen voimaantulosäännökseen on lisätty siirtymäsäännös.

Verohallinto totesi lausunnossaan, että hallituksen esitysluonnoksessa olisi täsmennettävä sitä, miltä osin Huoltovarmuuskeskukselle nykyisin kuuluvia tehtäviä on tarkoitus siirtää lakimuutoksen yhteydessä huoltovarmuusrahaston hoidettavaksi. Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole kyse tehtävien siirrosta, sillä rahaston tehtäviä ei laajenneta nykyisestä. Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto, josta rahoitetaan edelleen materiaalisen varautumisen toimenpiteet. Koska rahoitettaviin toimenpiteisiin sisältyy myös arvonlisäverovelvollisia liiketoimia, jotka kirjataan rahaston kirjanpitoon, lainsäädäntöä on täsmennettävä.

Huoltovarmuuskeskus ja Suomen Veroasiantuntijat ry nostivat lausunnoissaan lisäksi esille arvonlisäverolain 19 c §:n tulkinnan tarpeen. Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ei kuitenkaan oteta kantaa arvonlisäverolain 19 c §:n soveltamiseen esitetyssä tilanteessa.

6 Säännöskohtaiset perustelut

6.1 Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta

14 §. *Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu.* Säännöksen 2 momentissa täsmennettäisiin huoltovarmuusrahaston roolia materiaalisen varautumisen liiketoimijana. Momentin mukaan rahastosta maksettaisiin materiaalisen varautumisen hankinnat ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä rahastosta katettavaksi säädetty korvaukset. Rahastosta voitaisiin lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä sekä muita kuin materiaaliseen varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia. 1.4.2026 voimaan tulevan huoltovarmuuslain 14 §:n 2 momentin verbi ”katetaan” muutettaisiin selkeyden vuoksi verbiksi ”maksetaan”. Momentissa täsmennettäisiin, että Huoltovarmuuskeskus tekisi rahaston lukuun materiaaliseen varautumiseen tarvittavat liiketoimintaperusteiset osto- ja myyntitoimet sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon liittyvät liiketoimet. Huoltovarmuusrahastolla ei ole omia työntekijöitä, vaan Huoltovarmuuskeskuksen virkamiehet tekisivät tarvittavat toimenpiteet rahaston lukuun, ja tehtävät liiketoimet merkittäisiin rahaston kirjanpitoon. Lisäksi 14 §:n 2 momentissa todettaisiin, että edellä mainittuihin toimintoihin kytkeytyvät tulot tuloutettaisiin rahastoon.

Huoltovarmuusrahaston käyttötarkoitusta ei laajennettaisi nykyisestä. Rahastosta on tähänkin asti maksettu materiaalisen huoltovarmuuden liiketoimet.

16 §. *Tilinpäätös, kirjanpito ja tilintarkastus.* Pykälän 3 momentin 5 kohtaa muutettaisiin siten, että siitä poistettaisiin viittaus siihen, että rahaston hallitus tekisi ehdotuksen rahaston tuloksen käsittelystä. Rahastolla ei ole hallitusta.

6.2 Arvonlisäverolaki

7 §. Arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentin mukaan valtion liikelaitokset, Huoltovarmuuskeskus, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitettua toiminnasta erikseen verovelvollisia. Pykälän 2 momentin mukaan, mitä jäljempänä säädetään valtiosta, ei sovelleta 1 momentissa tarkoitettuihin laitoksiin. Lain 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan arvonlisäveroa suoritetaan liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä. Lain 6 §:n 1 momentin mukaan valtio on verovelvollinen 1 §:ssä tarkoitettua toiminnasta.

Esityksen jaksossa 2.1 mainituista huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja huoltovarmuusrahastoa koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitettua liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen siten sovellettaisi, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

Vastaavasti esityksen jaksossa 2.1 mainituista Huoltovarmuuskeskusta koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös siitä, että Huoltovarmuuskeskus olisi erikseen verovelvollinen. Siihen sovellettaisiin siten sitä, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

7 Voimaantulo

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026. Huoltovarmuuslain 14 §:n 2 momenttia ja arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttia ehdotetaan kuitenkin sovellettavaksi jo 1.4.2026 alkaen huoltovarmuusrahaston liiketoiminnan muodossa tapahtuvaan toimintaan.

Edellä mainittujen muutosehdotusten soveltaminen 1.4.2026 lähtien on perusteltua ja välttämätöntä selkeän ja yhtenäisen toimeenpanon varmistamiseksi. Jos rahaston arvonlisäverovelvollisuus alkaisi vasta 1.5.2026 huoltovarmuuslain tultua voimaan jo 1.4.2026, aiheuttaisi se kuukauden mittaisen epäyhtenäisen ja hallinnollisesti hankalan siirtymävaiheen, kun viraston ja rahaston kirjanpidot eriytyvät. Tällainen aikaväli aiheuttaisi tarpeetonta tulkinnanvaraisuutta sekä kirjanpidollisia ja verotuksellisia epäselvyyksiä. Muutoksen soveltamisella 1.4.2026 lähtien turvattaisiin yhtenäinen ja johdonmukainen kirjanpitokäytäntö, rahaston toiminnan selkeä toimintamalli, johdonmukainen taloudenpito ja huoltovarmuustoiminnan jatkuvuus ja sujuvuus.

Ehdotettua siirtymäsäännöstä sovellettaisiin ainoastaan 1.4.2026 jälkeen tapahtuviin liiketoimiin. Siirtymäsäännöksellä ei loukattaisi kenenkään oikeuksia tai velvollisuuksia, vaan siirtymäsäännös selkeyttäisi huomattavasti huoltovarmuuslain kokonaisuudistuksen sekä arvonlisäveromenettelyn toimeenpanoa.

8 Toimeenpano ja seuranta

Täsmennyksistä johtuvat muutokset huomioidaan Huoltovarmuuskeskuksen ylläpitämässä tietojärjestelmissä siltä osin kuin Huoltovarmuuskeskus tekee materiaallisen varautumisen toimenpiteitä rahaston lukuun.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Koska huoltovarmuusrahaston käyttötarkoitusta ei laajennettaisi nykyisestä, esityksellä ei ole sellaisia vaikutuksia, jotka edellyttäisivät tarkastelua perustuslain osalta. Rahastosta on tähänkin

asti maksettu materiaalisen varautumisen huoltovarmuustoimenpiteet Rahaston liiketaloudelliseen toimintaperustaan ei tehdä muutoksia, vaan rahaston tehtävänä on edelleen jatkaa huoltovarmuuden ylläpidon edellyttämiä varmuusvarastoinnin markkinaperusteisia liiketoimia, kuten tähänkin saakka.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain (107/2026) 6 luvun 14 §:n 2 momentti ja 16 §:n 3 momentin 5 kohta seuraavasti:

14 §

Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Rahastosta maksetaan materiaalisen varautumisen hankinnat ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä rahastosta katettavaksi säädetty korvaukset. Rahastosta voidaan lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä sekä muita kuin materiaaliseen varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia. Huoltovarmuuskeskus tekee rahaston lukuun materiaaliseen varautumiseen tarvittavat liiketoimintaperusteiset osto- ja myyntitoimet sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon liittyvät liiketoimet. Rahastoon tuloutetaan edellä mainittuihin toimintoihin kytkeytyvät tulot.

16 §

Tilinpäätös, kirjanpito ja tilintarkastus

Tilintarkastajien on tarkastettava rahaston hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus, jossa on erityisesti lausuttava:

5) rahaston tuloksen käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____. Lain 14 §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 2026 alkaen.

2.

Laki

arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 7 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on laissa 935/2024 seuraavasti:

7 §

Valtion liikelaitokset, huoltovarmuusrahasto, maatalouden interventiorahasto, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitettua toiminnasta erikseen verovelvollisia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 7 §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 2026 alkaen huoltovarmuusrahaston liiketoiminnan muodossa tapahtuvaan toimintaan.

Helsingissä 1.4.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Elinkeinoministeri Sakari Puisto

1.

Laki

huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain (107/2026) 6 luvun 14 §:n 2 momentti ja 16 §:n 3 momentin 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

Rahastosta katetaan materiaalisien varautumisen kustannukset ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä rahastosta katettavaksi säädetyt korvaukset. Rahastosta voidaan lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä sekä muita kuin materiaalisien varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia.

Rahastosta *maksetaan* materiaalisien varautumisen *hankinnat* ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä rahastosta katettavaksi säädetyt korvaukset. Rahastosta voidaan lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä sekä muita kuin materiaalisien varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden kannalta välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia. *Huoltovarmuuskeskus tekee rahaston lukuun materiaalisien varautumiseen tarvittavat liiketoimintaperusteiset osto- ja myyntitoimet sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankintaan, vuokraukseen ja ylläpitoon liittyvät liiketoimet. Rahastoon tuloutetaan edellä mainittuihin toimintoihin kytkeytyvät tulot.*

16 §

16 §

Tilinpäätös, kirjanpito ja tilintarkastus

Tilinpäätös, kirjanpito ja tilintarkastus

Tilintarkastajien on tarkastettava rahaston hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Tilintarkastajien on tarkastettava rahaston hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös.

Voimassa oleva laki

Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus, jossa on erityisesti lausuttava:

5) rahaston tuloksen käsittelystä *rahaston hallituksen ehdottamalla tavalla.*

Ehdotus

Tilintarkastajien on annettava kultakin tilikaudelta tilintarkastuskertomus, jossa on erityisesti lausuttava:

5) rahaston tuloksen käsittelystä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 14 §:n 2 momenttia sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 2026 alkaen.

2.

Laki

arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 935/2024 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §
Valtion Huoltovarmuuskeskus, interventiorahasto, Suomen Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta erikseen verovelvollisia.

Ehdotus

7 §
Valtion huoltovarmuusrahasto, interventiorahasto, Suomen Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta erikseen verovelvollisia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 7 §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä huhtikuuta 2026 alkaen huoltovarmuusrahaston liiketoiminnan muodossa tapahtuvaan toimintaan.